

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/ksiazki/12382,Prawnicy-czasow-bezprawia-Sedziowie-i-prokuratorzy-w-ojskowi-w-Polsce-19441956.html>
27.02.2026, 02:33

Prawnicy czasów bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944-1956

Wymiar sprawiedliwości jest jedną z podstawowych funkcji każdego państwa, decydującą z jednej strony o jego spoistości a z drugiej o autorytecie w oczach obywateli. Państwa komunistyczne znalazły dla sądownictwa dodatkowe zadanie, czyniąc z niego kolejne narzędzie represji, zależne od partii i aparatu bezpieczeństwa. Prawnicy czasu bezprawia to portret zbiorowy sędziów i prokuratorów wojskowych opracowany przez historyka IPN na podstawie analizy biografii ponad czterystu z nich! Autor wskazuje na ich zróżnicowane pochodzenie i koleje losu przed rozpoczęciem służby (byli wśród nich działacze komunistyczni, sowieccy delegaci i nowi rekruci systemu, lecz także polscy sędziowie i prokuratorzy, niekiedy mający za sobą służbę w AK), mechanizmy rekrutacji personelu, procedury szkolenia, model kariery. Powstały obraz pozwala dostrzec charakterystyczne cechy tego środowiska, poznać stworzony wokół niego system prawnego i służbowego podporządkowania, niekiedy złożoność przyczyn indywidualnych postaw. Opracowanie dopełnia ponad 420 not biograficznych, lista sądów i prokuratur wojskowych, oraz imienny wykaz ich funkcjonariuszy i indeks. Książka ukazuje się równolegle z podejmującą także tę tematykę publikacją Filipa Musiała Polityka czy sprawiedliwość? wydaną również przez IPN i „Societas Vistulana”.

[Książki](#)